

PRZEDMIOTOWE ZASADY OCENIANIA Z PLASTYKI

Zgodny z:

- Ustawą z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (z późniejszymi zmianami)
- Rozporządzeniem MEN z dnia 10 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania, promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych
- Statutem Szkoły

Spis treści

I	Podstawa programowa kształcenia ogólnego	1
II	Program nauczania zajęć komunikacyjnych	
III	Narzędzia pomiaru osiągnięć uczniów	
IV	Obszary aktywności ucznia ocenianie na lekcjach	
V	Sposób wystawiania oceny śródrocznej lub rocznej	
VI	Sposoby korygowania niepowodzeń szkolnych	
VII	Praca z uczniem o szczególnych potrzebach edukacyjnych	
VIII	Czas trwania i formy egzaminów i sprawdzianu wiedzy i umiejętności	
IX	Sposoby gromadzenia informacji o osiągnięciach uczniów	
X	Sposoby ewaluacji przedmiotowego systemu oceniania	
XI	Zestaw dokumentów obowiązujących nauczyciela zajęć technicznych	

PLASTYKA

III etap edukacyjny

Cele kształcenia – wymagania ogólne

- I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji – percepcja sztuki.
- II. Tworzenie wypowiedzi – ekspresja przez sztukę.
- III. Analiza i interpretacja tekstów kultury – recepcja sztuki.

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

1. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji – percepcja sztuki.

Uczeń:

- 1) uczestniczy w kulturze poprzez kontakt z zabytkami i dziełami sztuki współczesnej, mając poczucie związku ze śródziemnomorskim dziedzictwem kultury i tradycją narodową, szanując jednocześnie odrębności innych kręgów kulturowych (zna wybrane krajowe i zagraniczne placówki kultury i instytucje artystyczne);
- 2) korzysta z przekazów medialnych oraz stosuje ich wytwory w swojej działalności (przestrzegając podstawowych zasad prawa autorskiego dotyczących ochrony własności intelektualnej).

2. Tworzenie wypowiedzi – ekspresja przez sztukę. Uczeń:

- 1) podejmuje działalność twórczą, posługując się środkami wyrazu sztuk plastycznych, innych dziedzin sztuki (fotografika, film) i elementami formy przekazów medialnych, w kompozycji na płaszczyźnie oraz w przestrzeni rzeczywistej i wirtualnej (stosując określone materiały, narzędzia i techniki właściwe dla tych dziedzin sztuki i przekazów medialnych);
- 2) realizuje projekty w zakresie sztuk wizualnych, w tym służące przekazywaniu informacji dostosowanej do sytuacji komunikacyjnej oraz uczestnictwu w kulturze społeczności szkolnej i lokalnej (stosując także narzędzia i wytwory mediów środowiska cyfrowego).

3. Analiza i interpretacja tekstów kultury – recepcja sztuki. Uczeń:

- 1) rozróżnia style i kierunki architektury i sztuk plastycznych oraz umieszcza je w odpowiednim porządku chronologicznym i w centrach kulturotwórczych, które miały zasadnicze znaczenie dla ich powstania;
- 2) rozpoznaje wybrane dzieła architektury i sztuk plastycznych należące do polskiego i europejskiego dziedzictwa kultury, postrzegając je w kontekście miejsca tradycji we współczesnej kulturze, a także opisuje związki zachodzące między nimi (posługując się terminologią z zakresu danej dziedziny sztuki).

Zalecane warunki i sposób realizacji.

Plastyka

Nauczyciel w realizacji przedmiotu powinien dążyć do rozwijania myślenia twórczego uczniów i poprzez uczestnictwo w zajęciach przygotować ich do świadomego udziału w kulturze oraz do stosowania nabytej wiedzy w innych dziedzinach życia.

Szkoła powinna stwarzać możliwości czynnego uczestnictwa uczniów w kulturze poprzez ich udział w wystawach stałych i czasowych organizowanych przez muzea i instytucje kulturalne, uczestnictwo w ważnych wydarzeniach artystycznych organizowanych w szkole i poza szkołą oraz stwarzać warunki do prezentacji ich własnej twórczości i do upowszechniania kultury plastycznej.

Szkoła powinna stwarzać warunki do realizacji zajęć poprzez odpowiednie wyposażenie pracowni w środki dydaktyczne, takie jak: reprodukcje dzieł sztuki na różnych nośnikach oraz zestawy narzędzi medialnych z oprogramowaniem.

Nauczyciel powinien uwzględniać możliwości uczniów i dostosować do nich wymagania edukacyjne.

Program nauczania przedmiotu plastyka w gimnazjum

Beata Mikulik

Wstęp

W prezentowanym programie nauczania plastyka rozumiana jest jako dziedzictwo kultury, proces przemian następujących w kulturze oraz działania plastyczne, czyli aktywność twórcza podejmowana zarówno przez artystów, jak i samych uczniów.

Gimnazjum jest tym etapem edukacji, na którym kończy się nauczanie plastyki jako przedmiotu szkolnego (licealna Wiedza o kulturze dotyczy wszystkich rodzajów sztuk, nie tylko plastycznych), dlatego ważne jest wyposażenie uczniów w wiedzę i umiejętności plastyczne, z których będą mogli korzystać podczas dalszej nauki przedmiotów humanistycznych, a często w ciągu całego dalszego życia.

W tej sytuacji trzeba zadbać o uwrażliwianie młodego człowieka, rozwijanie jego potrzeby tworzenia, aktywnego kontaktu ze sztuką i kształtowania estetyki własnego otoczenia. Nauka powinna zapewnić uczniom zdobycie różnorodnych doświadczeń w kontaktach ze sztukami plastycznymi. Winna też wzbogacić wiedzę o artystach i ich dziełach, uczyć wartościowania zjawisk w sztuce, rozwijać umiejętności plastyczne kreatywność oryginalność myślenia twórczego.

Aby proces nauczania przebiegał właściwie i efektywnie, należy podczas jednostki lekcyjnej przekazywać wiedzę różnymi metodami, łącząc i uzupełniając teorię – praktycznymi działaniami plastycznymi, również z wykorzystaniem komputera. Da to obraz bogactwa sztuki, uświadomi uczniom, iż plastyka rozumiana jako „teoria” – wiedza o sztuce, dziedzinach sztuki, środkach wyrazu artystycznego stosowanych przez artystów – stanowi całość, jedność z podejmowanymi działaniami twórczymi, samym procesem tworzenia dzieła oraz bezpośrednim odbiorem sztuki.

Opracowany przeze mnie program nauczania i proponowane sposoby jego realizacji, m. in. działania plastyczne jako komentarz, puenta przerabianego materiału teoretycznego, system oceniania efektów nauczania biorący pod uwagę aktywną postawę ucznia, zmierza do przywrócenia młodzieży obrazu sztuki jako jednego, lecz bardzo bogatego i zróżnicowanego zjawiska.

Propozycje rozwiązań edukacyjnych zawarte w programie nauczania plastyki w gimnazjum wynikają z moich różnorodnych doświadczeń zdobytych w trakcie pracy pedagogicznej w szkole i podczas realizowania autorskich programów plastycznych uwzględniających rozmaite potrzeby uczestników, ale też ze świadomości warunków, w których program może być realizowany oraz zmieniającej się sytuacji nauczycieli i uczniów.

- Ogólne założenia edukacyjne i cele programowe
- Poznawanie tradycji sztuki kręgu europejskiego i sztuki polskiej – epok, stylów, sylwetek artystów – na tle sztuki światowej i wybranych kultur starożytnych.
- Zauważanie kulturotwórczej roli sztuki w historii.
- Poznawanie korzeni sztuki na przykładach wybranych cywilizacji starożytnych.
- Rola sztuki i jej przemiany w ciągu dziejów, funkcje i zadania sztuki dawnej, nowoczesnej i współczesnej.
- Przemiany treści i formy dzieł sztuki, omawianie wybranych czynników determinujących m.in. czas, miejsce powstania dzieła, tendencje estetyczne epoki, szkoły, postawa i temperament artysty, techniki wykonania.
- Poznawanie podstawowych pojęć plastyki dotyczących analizy dzieła oraz pojęć terminologicznych z zakresu historii sztuki w celu właściwego opisu i analizy dzieł i stosowania ich we własnej twórczości.

- Przeobrażenia sztuk plastycznych w ciągu dziejów, narodziny nowych dziedzin, gatunków sztuki współczesnej, zacieranie granic między dziedzinami plastyki w sztuce współczesnej. Zacieranie granic między twórcą, dziełem a odbiorcą sztuki. Analiza przyczyn zjawisk.
 - Określenie znaczenia i granicy wolności artysty w sztuce współczesnej.
 - Sztuka jako element kultury masowej, reklama i inne dziedziny plastyki z nią związane.
 - Społeczny odbiór sztuki, promocja sztuki, kształtowanie rzeczywistości poprzez podejmowanie złożonych działań mających na celu popularyzację plastyki.
 - Poznawanie sposobów i form odbioru sztuki dawniej i dziś, określenie znaczenia mediów, m.in. prasy, radia, telewizji, internetu w pośrednim poznawaniu sztuki.
 - Uczeń jako aktywny i poszukujący twórca, odbiorca i krytyk sztuki.
 - Określenie cech i znaczenia fotografii i filmu jako artystycznych form wypowiedzi związanych z plastyką oraz ich znaczenia w dokumentowaniu plastycznych działań eksperymentalnych, np. happeningów, performance'ów.
 - Sztuka jako forma komunikacji pozawerbalnej, poznawanie różnych form symbolicznego języka plastyki.
 - Sztuka użytkowa jako forma kształtowania własnego wizerunku, własnego otoczenia. Podporządkowanie formy plastycznej przedmiotów życia codziennego spełnianej funkcji i zaspokajaniu potrzeb.
-
- Cele wychowawcze
 - Rozwijanie potrzeb poznawczych, motywowanie do pogłębiania wiedzy o plastyce poprzez wyrabianie postawy poszukującej, uczenie znajdowania różnorodnych źródeł informacji o sztuce.
 - Kształtowanie postaw twórczych, rozwijanie osobowości twórczej, wyrabianie potrzeby podejmowania aktywnego działania, kreatywności, pomysłowości, oryginalności w działaniach plastycznych.
 - Rozwijanie potrzeby twórczego myślenia rozbieżnego, uczenie poszukiwania wielości rozwiązań problemów plastycznych, w odróżnieniu od jednego rozwiązania zadań z dziedzin ścisłych.
 - Rozwijanie wyobraźni – uświadamianie wpływu wyobraźni na sposób rozwiązywania problemów plastycznych i codziennych w kontekście uświadomienia znaczenia nauki plastyki dla przyszłego życia.
 - Przygotowanie do świadomego uczestnictwa w kulturze poprzez uczenie wartościowania różnych zjawisk w sztuce, poznawanie wybranych instytucji i placówek kulturalnych, zajmujących się teatrem, filmem.
 - Kształtowanie postawy twórcy, odbiorcy i krytyka sztuki poprzez własną twórczość plastyczną uczniów, kontakt z oryginalnymi i z reprodukowanymi dziełami plastycznymi.
 - Rozwijanie umiejętności analizowania wartości artystycznych poznawanych dzieł i zjawisk w sztuce oraz potrzeby osobistej refleksji na ich temat; uświadomienie, że każdy ma prawo do własnego zdania na temat dzieł sztuki i subiektywnego oceniania ich w kategoriach estetycznych, pod warunkiem poznania ich obiektywnej wartości.
 - Kształtowanie potrzeby estetyki otoczenia, zauważanie związków sztuki z życiem codziennym, wyrabianie potrzeby świadomego przeobrażania otoczenia poprzez podejmowane działania plastyczne o charakterze tradycyjnym i eksperymentalnym, również związane z technikami komputerowymi.
 - Ekspresja plastyczna jako usankcjonowany kulturowo sposób prezentowania emocji, również negatywnych, w różnorodnych postawach artystycznych, uświadomienie terapeutycznej roli sztuki,

sublimacji zachowań poprzez podejmowanie aktywności twórczej.

- Poznawanie różnych aspektów pracy plastyków, w tym higieny twórczości, specyfiki warunków pracy artysty, toksyczności niektórych materiałów plastycznych, właściwego i bezpiecznego stosowania ich jako środków chemicznych.
 - Poznanie znaczenia prawa autorskiego, przestrzeganie zasad własności intelektualnej we własnej twórczości, w tym podczas wykonywania prezentacji i projektów, również w przestrzeni wirtualnej, technikami grafiki komputerowej.
-
- Treści nauczania

A. Dzieje sztuki

Sztuka starożytnej Grecji

Rozwój i podział na okresy sztuki greckiej. Najważniejsze zabytki architektoniczne. Świątynia. Porządki architektoniczne. Różne rodzaje budowli. Rzeźba okresu archaicznego, klasycznego i hellenistycznego. Zasada kontrastu w rzeźbie. Style zdobienia ceramiki. Malarstwo i mozaiki. Głębia i światłości w malarstwie

Poczet wielkich artystów:

Fidiasz – mistrzostwo harmonii i proporcji postaci w rzeźbie greckiej..

Sztuka starożytnego Rzymu

Czas powstawania i zasięg sztuki rzymskiej. Zabytki architektury. Rozwój miast, kształtowanie się różnych typów budowli. Konstrukcyjne zdobycze architektoniczne. Wprowadzenie różnych materiałów budowlanych. Realizm i monumentalizm w rzeźbie. Malarstwo pompejańskie, iluzja przestrzeni w malarstwie.

Sztuka romańska

Wpływ religii chrześcijańskiej, czas trwania sztuki romańskiej. Rozwój architektury sakralnej. Rodzaje, formy, plany i konstrukcje budowli. Plan budowli. Cechy dzieł, podporządkowanie rzeźby, płaskorzeźby i malarstwa architekturze. Rodzaje i cechy malarstwa romańskiego.

Sztuka gotycka

Czas trwania sztuki gotyckiej. Wpływ religii chrześcijańskiej na sztukę. Zdobycze konstrukcyjne gotyckiej architektury i ich wpływ na kształt, formę i dekorację budowli sakralnych i świeckich. Witraż. Rzeźba, płaskorzeźba, polichromowane ołtarze szafkowe. Cechy stylu gotyckiego malarstwie. Tematyka religijna i elementy świeckiej. Malarstwo tablicowe.

Poczet wielkich artystów:

- Wit Stwosz – ludzki obraz świętych w rzeźbie średniowiecznej.

Odrodzenie

Czas trwania, zasięg, ważne ośrodki sztuki renesansowej. Znaczenie humanizmu dla rozwoju sztuki. Wpływ odkryć geograficznych. Powrót do ideałów sztuki starożytnej. Rozwój miejskiej architektury świeckiej i sakralnej, rodzaje i formy budowli, nawiązania do antycznych form konstrukcyjnych. Świecki i religijny temat w rzeźbie i malarstwie.

Malarstwo portretowe. Perspektywa zbieżna (renesansowa), modelunek światłocieniowy, realizm w malarstwie.

Sztuka odrodzenia w Polsce (pałace, rzeźba, malarstwo, renesansowy plan miasta).

Poczet wielkich artystów:

- Michał Anioł – afirmacja człowieczeństwa w malarstwie i rzeźbie, twórca dwóch epok.
- Leonardo da Vinci – geniusz wszech czasów, artysta wszechstronny, wynalazca, teoretyk sztuki.
- Rafael – spokój, harmonia, fascynacja antykiem w malarstwie i architekturze.

Manieryzm

Zasięg, podłoże i czas trwania zjawiska. Cechy sztuki epoki manieryzmu, dominujące środki wyrazu artystycznego. Wybrani twórcy, przykłady dzieł.

Barok

Czas trwania, źródła, przyczyny, ośrodki rozwoju sztuki barokowej. Znaczenie reformacji i kontrreformacji. Cechy dzieł barokowych, dominujące środki wyrazu artystycznego. Rozwój architektury. Znaczenie kościoła Il Gesù jako wzoru w początkowej fazie baroku. Dekoracja wnętrza kościoła. Pałac barokowy. Kompozycja i forma ogrodów. Dynamika w rzeźbie. Religijna i mitologiczna tematyka malarstwa iluzjonistycznego. Rozwój malarstwa sztalugowego, stosowane środki wyrazu artystycznego.

Polska sztuka barokowa – rozwój architektury i malarstwa (portret sarmacki i trumienny).

Dekoracyjność i ornamentyka rokoka.

Poczet wielkich artystów:

- Gianlorenzo Bernini – dynamika i bogactwo form w rzeźbie i architekturze.
- Carravaggio – mistrzostwo potęgowania nastroju za pomocą silnych kontrastów światłocieniowych.
- Diego Velázquez – budowanie głębi obrazów za pomocą światła i barwy.
- Pieter Paul Rubens – bogactwo kolorystyki, silne kontrasty światłocieniowe, dynamika.
- Rembrandt – obrazy i grafiki emanujące wibrującym światłem wylaniającym się z mroku.

Klasycyzm

Czas trwania, źródła i ośrodki. Znaczenie myśli oświeceniowej, odkryć archeologicznych (Pompeje) na sztukę klasycyzmu. Powrót do wzorów antycznych w architekturze. Realizm i nawiązania do antyku w rzeźbie monumentalnej. Dominowanie rysunku nad barwą w malarstwie. Świecka, mitologiczna i religijna tematyka w sztuce.

Klasycyzm w Polsce (styl stanisławowski, rozwój architektury i malarstwa). Twórcy.

Poczet wielkich artystów:

- Jacques Louis Dawid – nawiązywanie do doskonałości proporcji i harmonii antycznych posągów w malarstwie.

Romantyzm

Zasięg, czas trwania romantyzmu w sztukach plastycznych. Romantyzm jako postawa wobec rzeczywistości, niejednorodność zjawiska. Indywidualizm. Związek idei romantycznych z ruchami narodowyzwoleńcymi – odzwierciedlenie idei tematyce malarstwa i grafiki. Środki wyrazu artystycznego, nastrój i wymowa dzieł. Romantyczne malarstwo polskie.

Poczet wielkich artystów:

- Francisco Goya – wrażliwość na niesprawiedliwość i zło świata w malarstwie i grafice.
- Eugène Delacroix – dramatyczne wydarzenia uwidocznione w dynamicznych, barwnych kompozycjach.
- Piotr Michałowski – człowiek i koń jako ulubione tematy, dynamika w przedstawianiu dramatycznych, ważnych momentów historycznych.

Realizm

Zasięg, czas trwania, związki realizmu z ideami socjalizmu, rozwojem przemysłu.. Tematyka, forma dzieł, stosowane środki wyrazu artystycznego. Realizm w Europie.

Znaczenie twórczości realistów polskich w czasach porozbiorowych.

Poczet wielkich artystów:

- Gustave Courbet – wierny obraz codziennego życia i pracy człowieka.

Polskie malarstwo historyczne

Tematyka, treść, przesłanie i realistyczna forma polskiego malarstwa historycznego. Znaczenie malarstwa historycznego w czasach porozbiorowych dla umocnienia tożsamości narodowej. Teatralność i narracyjny charakter malarstwa historycznego. Twórcy.

Impresjonizm

Narodziny sztuki nowoczesnej. Czas powstawania dzieł. Związki z odkryciami XIX wieku. Wpływ wynalazku fotografii i odkryć z dziedziny optyki na kolorystykę, tematykę i formę obrazów. Odejście od dokumentacyjnej roli sztuki. Malowanie w plenerze. Wybrani przedstawiciele.

Postimpresjonizm

Wykorzystanie i przetwarzanie doświadczeń impresjonistów. Przedstawianie przeżyć, emocji i niepokojów wewnętrznych. Różne sposoby budowania form obrazów.. Prekursorski charakter w stosunku do kierunków artystycznych początku XX wieku. Główni przedstawiciele.

Poczet wielkich artystów:

- Vincent van Gogh – niepokój wyrażony przez silne kontrasty barw, linii, kierunków w ekspresyjnych kompozycjach.
- Paul Cézanne – budowanie przestrzeni obrazów ze zgeometryzowanych form (stożków, walców i kul).

Secesja, zjawiska w malarstwie polskim przełomu XIX i XX wieku

Czas powstawania dzieł stylu secesyjnego. Symbolizm i modernizm jako zjawiska związane z secesją. Dziedziny sztuki objęte przez styl secesyjny. Cechy stylu secesyjnego, stosowane środki wyrazu artystycznego. Twórczość malarzy polskich nawiązująca do secesji i symbolizmu.

Poczet wielkich artystów:

- Stanisław Wyspiański – mistrzostwo dekoracyjnej kreski, wszechstronna twórczość plastyczna i dramatopisarska.

Malarstwo 1. połowy XX wieku

Fowizm. Ekspresja barwy, przekazywanie silnych emocji i uczuć. Wybrani przedstawiciele.

Ekspresjonizm. Przedstawianie silnych emocji poprzez deformację kształtów, syntezę formy, ekspresję barwy. Brzydota jako istotna kategoria estetyczna. Społeczna wymowa dzieł. Wybrani przedstawiciele.

Kubizm. Geometryzacja form, przestrzeń kubistyczna. Fazy kubizmu. Wprowadzenie techniki kolażu. Twórcy kubizmu.

Poczet wielkich artystów:

- Pablo Picasso – twórca kubizmu, nieustanne poszukiwania artystyczne, wiele zmieniających się faz i okresów twórczości.

Formiści polscy. Związki z kubizmem, ekspresjonizmem i polską sztuką ludową. Wybrani przedstawiciele.

Poczet wielkich artystów:

- Stanisław Ignacy Witkiewicz – oryginalna twórczość malarska i fotograficzna, teoria sztuki (wprowadzenie pojęcia Czystej Formy), prekursorska twórczość dramatyczna.

Abstrakcjonizm. Wpływ różnych nurtów malarstwa na kształtowanie kierunku. Abstrakcjonizm spontaniczny i geometryczny. Przedstawiciele. Polskie malarstwo abstrakcyjne w okresie międzywojennym (Blok, Praesens). Wybrani twórcy.

Unizm. Określenie cech związanych z jednością obrazu.

Surrealizm. Źródła narodzin kierunku. Znaczenie podświadomości, marzeń sennych w kompozycjach. Wybrani przedstawiciele.

Kapizm jako kierunek w sztuce polskiej odwołujący się do nurtów kolorystycznych malarstwa końca XIX i początku XX wieku. Wybrani przedstawiciele.

Malarstwo po II wojnie światowej

Action painting, taszyzm, informel. Malarstwo abstrakcyjne jako działanie. Wybrani przedstawiciele.

Poczet wielkich artystów:

- Jackson Pollock – zdjęcie obrazu ze sztalugi, odejście od tradycyjnych materiałów i narzędzi malarskich, dripping jako metoda malarska.

Op-art jako abstrakcja geometryczna wykorzystująca złudzenia optyczne. Wybrani przedstawiciele.

Neofiguracja – sposób nawiązania do tradycyjnej sztuki przedstawiającej, różnice i główne środki wyrazu (deformacja). Odniesienia egzystencjalne. Wybrani przedstawiciele.

Poczet wielkich artystów:

- Francis Bacon – inspiracja obrazami dawnych mistrzów, przedstawianie tragizmu ludzkiej egzystencji.

Hiperrealizm – fotograficzna dokładność odtwarzania przedmiotu, imitacyjna rola sztuki. Wybrani przedstawiciele.

Tendencja zerowa – oszczędność, prostota zastosowanych środków wyrazu artystycznego. Zainteresowanie filozofią Wschodu i medytacjami. Wybrani przedstawiciele.

Sztuka polska po II wojnie światowej

Realizm socjalistyczny. Sztuka w służbie ideologii Monumentalizm, patos klasycznych form w malarstwie, grafice, rzeźbie i architekturze. Przedstawiciele.

Sylwetki wybitnych osobowości powojennego malarstwa polskiego.

Poczet wielkich artystów:

- Tadeusz Kantor – awangardowa twórczość malarska i teatralna, „obiekty sztuki”, ambaláže, happeningi, teatr Cricot 2.

Sylwetki wybitnych powojennych indywidualności rzeźbiarskich. Różnorodność postaw artystycznych, stosowanych technik i materiałów.

Poczet wielkich artystów:

- Magdalena Abakanowicz – oryginalna twórczość rzeźbiarska w tkaninie artystycznej (abakan), zainteresowanie egzystencjalnymi problemami współczesności.

Wybrane zjawiska w sztuce II połowy XX wieku i początku XXI wieku

Pop-art. Zainteresowanie kulturą masową, Wykorzystywanie ready-mades. Posługiwanie się tematyką zapożyczoną z kultury masowej, reakcja na elitarne tendencje w sztuce. Opakowanie, komiks, zdjęcia z czasopism jako tworzywo artystyczne. Posługiwanie się multiplikacją obrazów. Przedstawiciele.

Happening. Tworzenie zdarzeń artystycznych wykorzystujących elementy plastyki, teatru, muzyki, posługiwanie się alogicznością, przypadkowością, elementami improwizowanymi. Niejasność przesłania. Aktywny udział odbiorców w tworzeniu dzieł jako wyraz zmiany roli i miejsca odbiorcy. Twórcy happeningu.

Konceptualizm. Pomysł, idea, koncepcja jako podstawa dzieła plastycznego, zminimalizowanie roli samego dzieła – zmiana kształtu i znaczenia dzieła plastycznego. Przedstawiciele.

Poczet wielkich artystów:

- Joseph Beuys – kontrowersyjna twórczość awangardowa, konceptualizm.

Asamblaż. Wymowa dzieł tworzonych z elementów gotowych, nadawanie nowego znaczenia połączonym przedmiotom. Wybrane przykłady.

Environment i instalacje. Dzieło jako przestrzeń otaczająca widza. Różnorodność elementów environmentu. Instalacja jako zbliżona forma aranżowania przestrzeni. Różnice i podobieństwa. Wybrane przykłady.

Performance jako forma parateatralna, związki z happeningiem, podobieństwa i różnice (wyraźna granica między twórcą a odbiorcami). Znaczenie i rola happenera. Zainteresowanie własnym ciałem w body-art. Wybrane przykłady.

Land art (sztuka ziemi). Wykorzystywanie przyrody, otwartej przestrzeni, miasta jako tworzywa artystycznego. Świadoma ingerencja człowieka. Skala i rozmiary dzieł. Dokumentacja fotograficzna jako ważna forma przekazu przedsięwzięć (służebna, dokumentacyjna funkcja fotografii wobec sztuki współczesnej). Wybrane przykłady.

Sztuka video, multimedia. Wzbogacenie sztuki o nowe środki artystycznego przekazu. Rodzaje dzieł. Wybrane przykłady.

Sztuka publiczna. Dzieła współczesne w przestrzeni miast. Skala, rozmiary, funkcje. Różnice między pomnikami a obiektami sztuki publicznej. Wybrane przykłady. Graffiti –źródła, charakter, forma i znaczenie zjawiska.

B. Tajemnice plastyki

- Porównanie zwykłego spostrzegania i widzenia artystycznego, umiejętność widzenia jako element wrażliwości niezbędnej podczas poznawania dzieł sztuki i samodzielnej ekspresji plastycznej.
- Powtórzenie znanych i poznawanie nowych pojęć z dziedziny plastyki pozwalających na analizowanie elementów dzieł plastycznych wybranego artysty, kierunku, okresu, epoki.
- Znajomość pojęć: barwy podstawowe, pochodne, dopełniające, zjawisko powidoku, barwy czyste i złamane, łamanie barw, względność barw, szeroka gama kolorystyczna, wąska gama barw ciepłych i zimnych, akcent kolorystyczny.
- Pojęcie plamy barwnej oraz faktury plamy. Układ plam jako sposób budowania obrazu.
- Wolor, różnice walorowe jako podstawa uzyskiwania wrażenia przestrzenności przedmiotów na płaszczyźnie. Modelunek światłocieniowy i cieniowanie.
- Różne sposoby ukazywania przestrzeni na płaszczyźnie (przypomnienie) ze szczególnym uwzględnieniem rodzajów perspektywy linearnej (centralna, ukośna, z lotu ptaka, żabia), a także perspektywy malarskiej i powietrznej.
- Zasady komponowania dzieł sztuki, równowaga kompozycyjna jako podstawa tworzenia dzieła plastycznego, rodzaje kompozycji (statyczna, dynamiczna, otwarta, zamknięta, rytmiczna, symetryczna).
- Analizowanie czynników zewnętrznych i wewnętrznych determinujących kształt dzieł sztuki różnych dziedzin i okresów. Wpływ filozofii, religii, kultury, stylu epoki, czasu powstania, szkoły, temperamentu artystycznego twórcy. Uwarunkowania, ograniczenia związane z techniką i materiałem dzieła. Przyczyny przemian formy dzieł i związane z nimi przeobrażenia przekazu treści. Problematyka stosowania nowych i niekonwencjonalnych materiałów w sztuce nowoczesnej i współczesnej. Zacieranie się granic pomiędzy dziedzinami sztuki w XX i XXI wieku.
- Interpretacja świata w dziełach sztuki różnych epok, realistyczne ujęcie a ekspresja, deformacja oraz synteza jako środki wyrazu artystycznego podkreślające przekaz, wymowę dzieł.
- Przemiany kolorystyki i faktury obrazów w sztuce dawnej i nowoczesnej. Wpływ sposobów malowania na kolorystykę obrazów (laserunki, impasty). Wzrost spontaniczności wypowiedzi artystycznej i szybsze tempo powstawania dzieł, a co za tym idzie następowania przemian w sztuce 2. połowy XIX wieku i późniejszej m.in. pod wpływem wprowadzania nowych materiałów, wzrostu tempa życia i dokonywania odkryć naukowych.
- Wielokulturowość w sztuce polskiej. Przenikanie tradycji związanych z różnymi religiami i wyznaniem chrześcijańskimi oraz świadczące o tym zabytki architektoniczne najbliższej okolicy (np. synagogi, meczety, cerkwie) Analiza i porównanie różnych form budowli i dekoracji.
- Fotografia jako dziedzina torująca drogę do sztuki nowoczesnej, jej związki z twórczością impresjonistów.

Od dokumentu do fotograficznego dzieła sztuki – różne rodzaje fotografii. Od dagerotypu do fotografii cyfrowej – rozwój techniki fotograficznej. Przeobrażenia funkcji sztuki związane z powstaniem fotografii, m.in. przejście od malarstwa głównej funkcji dokumentacyjnej.

- Teatr i film, ich forma plastyczna. Werbalny i pozawerbalny przekaz dzieł teatralnych i filmowych. Znaczenie scenografii. Plastyczne środki wyrazu kształtujące obraz teatralny i filmowy. Polscy twórcy teatru plastycznego.
- Przemiany w rzeźbie od połowy XIX wieku – przejście od tematyki realistycznej, rozbudowanej formy, patosu, poruszania problemów egzystencjalnych człowieka, do prostoty, syntezy, zwartości formy rzeźby kubistycznej i odwołującej się do natury rzeźby organicznej. Stosowanie nowych materiałów w abstrakcyjnych, konstruktywistycznych formach przestrzennych. Rzeźba organiczna i ekspresyjna drugiej połowy XX wieku. Znaczenie deformacji jako środka potęgowania wymowy dzieła.

Poczet wielkich artystów:

- Auguste Rodin – egzystencjalna tematyka, głęboka symbolika rzeźb, zróżnicowanie faktury.
- Henry Moore – twórczość rzeźbiarska odwołująca się poprzez prostotę i syntezę formy do kultur starożytnych.
- Przemiany w architekturze od połowy XIX wieku do czasów współczesnych jako wyraz przemian cywilizacyjnych, rozwoju miast i zapotrzebowania na budowlę spełniające nowe zadania. Zdobyte konstrukcyjne związane z zastosowaniem nowych materiałów, prostota, geometryzacja kształtów, swoboda wyobraźni twórczej i konsekwentne realizowanie plastycznego kształtu budowli.
- Plakat jako forma reklamy wizualnej, jego przeobrażenia – od tradycyjnego plakatu do billboardu i reklamy telewizyjnej. Plakat jako kompozycja plastyczna. Analiza elementów języka plakatu (złożony znak graficzny, komentarz słowny, metaforyczna wymowa). Rodzaje plakatów (reklamowy, społeczny, kulturalny, autorski). Plakat jako sztuka ulicy, jego społeczne oddziaływanie i przesłanie. Polska szkoła plakatu. Biennale Plakatu w Warszawie.
- Wystawa plastyczna, wernisaż jako wydarzenie artystyczne, społeczne i osobiste artysty. Problematyka bezpośredniego odbioru sztuki, przeżycia estetycznego. Poznawanie działań mających na celu propagowanie działalności wystawienniczej galerii, muzeów. Przedsięwzięcia promocyjne skupione wokół wernisażu wystawy. Największe cyklicznie odbywające się przeglądy sztuki. Wybrane instytucje związane z zabezpieczeniem dóbr kultury oraz promocja sztuki. Znaczenie mediów.
- Pojęcie i rola awangardy w sztuce, porównywanie awangardowych i tradycyjnych dzieł sztuki tworzonych w tym samym czasie.

X. Działalność plastyczna

Cele ogólne działalności plastycznej:

- Tworzenie kompozycji plastycznych, podejmowanie działań ilustrujących zagadnienia programowe.
- Odkrywanie prawd o sztuce poprzez własną twórczość poprzedzające zapoznanie się z nimi w teorii.
- Komentarz dotyczący myśli przewodniej, najistotniejszych zagadnień omawianych epok, stylów, kierunków; ilustrowanie wybranych zagadnień we własnych pracach plastycznych.
- Ilustrowanie zdarzeń, uczuć, emocji nawiązujące do formy, treści i przekazu dzieł, nurtów

artystycznych.

- Ekspresja plastyczna, czyli samodzielna twórczość uczniów rozumiana jako podejmowanie wysiłków; tworzenie kompozycji plastycznych, również komputerowych, pomysłowość, potrzeba oryginalności artystycznej.
- Obserwacja i odtwarzanie z natury w formie rysunkowej przedmiotów, osób, pejzaży, budowli, wnętrz; swobodne nawiązywanie do natury, inspirowanie się nią.
- Kształcenie umiejętności i rozwijanie zdolności manualnych, pokonywanie kryzysu twórczego nastolatków poprzez aktywność twórczą.

Właściwa działalność plastyczna:

Kompozycje plastyczne na płaszczyźnie:

- prace rysunkowe (rysunek czarno-biały – ołówkiem, tuszem, węglem; barwny – pastelami olejnymi i suchymi, kredkami ołówkowymi),
- prace malarskie (akwarelami, farbami plakatowymi) oraz wykorzystywanie sposobów malowania charakterystycznych dla określonych kierunków, np. dripping,
- prace technikami mieszanymi (techniki malarsko-rysunkowe, zastosowanie kolażu jako uzupełnienia prac malarskich i rysunkowych, kolaże z papierów kolorowych, gazet, tkanin, materiałów naturalnych, folii, tapet, papierów o zróżnicowanej fakturze itp.),
- prace prostymi technikami graficznymi możliwymi do realizacji w warunkach szkolnych lub domowych (np. monotypia, frotaż).

Projektowanie:

- plakatów, graficznych form użytkowych, form przestrzennych o charakterze prostym i złożonym,
- projektowanie jako praca wstępna do innych działań plastycznych: planowanie prac malarskich i rysunkowych, szkicowanie pomysłu rzeźby, formy przestrzennej, modeli architektonicznych, tworzenie szkiców prac o charakterze konceptualnym, land artu, sztuki publicznej i innych,
- tworzenie projektów i prezentacji z wykorzystaniem komputerowych programów graficznych.

Wykonywanie przestrzennych form plastycznych:

- prace nawiązujące do tradycyjnego formowania rzeźb (technika lepienia w glinie, plastelinie lub modelinie itp.),
- tworzenie przestrzennych form rzeźbiarskich poprzez łączenie pudełek, tektury, folii, gałęzi i innych materiałów; łączenie różnych materiałów,
- tworzenie prostych modeli architektonicznych z pudełek papierowych, metalowych opakowań i innych materiałów.

Obmyślanie działań plastycznych nawiązujących do happeningu i performance (próby realizacji części zamierzeń, plan kolejności, etapów zamierzenia, podział zadań) oraz do innych działań inspirowanych sztuką współczesną.

Realizowanie różnorodnych działań w celu promocji wydarzenia artystycznego, np. aranżacja przestrzeni wystawowej, oprawa prac plastycznych, opracowanie zaproszeń, katalogu, plakatu wystawy, przekazanie informacji o wystawie w gazetce szkolnej, recenzja z wystawy, działania podejmowane przez komisarzy wystawy, forma wernisażu.

- Procedury osiągnięcia szczegółowych celów edukacyjnych

A. Procedury osiągnięcia celów

- Obserwowanie świata, inspirowanie się otaczającą rzeczywistością i własnymi przeżyciami w tworzonych pracach plastycznych.
- Ilustrowanie, naśladowanie, komentowanie we własnych działaniach zdarzeń, problemów współczesnego świata i otaczających zjawisk.
- Posługiwanie się syntezą, deformacją, ekspresją dla wydobywania najistotniejszych treści. Tworzenie i przekazywanie komunikatów pozawerbalnych za pomocą języka plastyki, czyli środków wyrazu plastycznego.
- Podejmowanie działań twórczych o zróżnicowanym charakterze. Tworzenie prac plastycznych w technikach tradycyjnych i nawiązujących do sztuki nowej i najnowszej o rozmaitej formie.
- Tworzenie prac plastycznych w pracowni, na terenie szkoły i w plenerze, np. w pobliżu obiektów zabytkowych, w skansenach, podczas zwiedzania wystaw..
- Projektowanie form plastycznych, planowanie kolejności podejmowanych działań w pracy indywidualnej i grupowej.
- Świadome stosowanie pojęć języka plastyki, środków wyrazu artystycznego w samodzielnej twórczości. Posługiwanie się terminami plastycznymi podczas omawiania własnej twórczości.
- Poznawanie i analizowanie zjawisk w sztuce na tle kręgu kulturowego, tła historycznego mającego wpływ na powstające w danym okresie dzieła i na twórczość artystów.
- Formułowanie wypowiedzi o sztuce, analizowania dzieł, twórczości artystów, posługiwanie się właściwymi terminami plastycznymi podczas odpowiedzi.
- Porównywanie zjawisk, kierunków, okresów, epok w sztuce oraz twórczości poszczególnych artystów.
- Pośredni odbiór sztuki poprzez kontakt z dziełami reprodukowanymi w różnej formie oraz bezpośredni – w muzeach, galeriach, w obiektach zabytkowych najbliższej okolicy, skansenach sztuki ludowej regionu.
- Dyskutowanie, rozmawianie na temat sztuki, próby werbalizacji przeżyć związanych z odbiorem sztuki.
- Wykonywanie ćwiczeń teoretycznych dotyczących poznawanej wiedzy z historii sztuki.
- Tworzenie kompozycji plastycznych, wykonywanie prostych ćwiczeń plastycznych, podejmowanie działań twórczych inspirowanych poznawanymi zjawiskami w sztuce. Wykonywanie ćwiczeń plastycznych wyjaśniających wybrane zagadnienia dotyczące elementów formalnych omawianych dzieł sztuki.
- Prezentowanie przekrojowych prac omawiających wybrane zagadnienia z dziejów sztuki, łączących opracowanie graficzne tekstu, materiał ilustracyjny i formy graficzne.
- Tworzenie koncepcji, planu działań dotyczących promocji własnej twórczości na terenie szkoły i w środowisku lokalnym. Realizacja działań zgodnie z założonym z planem, weryfikowanie planów i podejmowanie działań dodatkowych.

Metody i formy osiągnięcia celów

- pogadanki o sztuce i tajemnicach plastyki,
- prezentacje materiału ilustracyjnego (reprodukcji, eksponatów),
- prezentacje wybranych fragmentów tekstów o sztuce,
- ćwiczenia plastyczne z korektą nauczyciela,
- ćwiczenia teoretyczne dotyczące dziejów sztuki,
- realizowanie projektów tradycyjnymi metodami oraz prezentacji multimedialnych, filmów,
- rozmowy i dyskusje o sztuce i własnej twórczości,
- prezentacje wytworów plastycznych, projektów, ćwiczeń wykonywanych przez uczniów.

Proponowane metody przekazywania treści edukacyjnych mogą być realizowane poprzez:

- aktywizowanie uczniów do samodzielnego odkrywania prawd o plastyce,
- przeplatanie różnych metod nauczania w ciągu jednostki lekcyjnej,
- przeplatanie różnych form aktywności ucznia w ciągu jednostki lekcyjnej,
- wskazywanie uczniom przyczyny i celu działania plastycznego, ćwiczenia teoretycznego,
- stawianie pytań otwartych,
- formułowanie problemów plastycznych do rozwiązania,
- odnoszenie wiedzy i umiejętności plastycznych do życia codziennego, wskazywanie ich przydatności w praktyce, innych dziedzinach życia (nauce, kulturze),
- objaśnianie sposobów wykonywania ćwiczeń plastycznych, dokonywanie korekt prac uczniów,
- ułatwianie znalezienia samodzielnej odpowiedzi poprzez stawianie dodatkowych pytań, naprowadzanie, umożliwienie korzystania z dodatkowych źródeł wiedzy,
- motywowanie do pracy poprzez eksponowanie wytworów plastycznych uczniów.

W praktyce proces nauczania może obejmować:

- indywidualną,
- grupową,
- zbiorową

formę pracy uczniów w czasie obowiązkowych zajęć edukacyjnych oraz rozszerzających i pogłębiających je zajęć pozalekcyjnych.

Praca indywidualna będzie miała na celu pogłębianie samodzielności, pomysłowości ucznia zarówno w zakresie ekspresji plastycznej, jak i wypowiedzi, refleksji na temat dzieł i sensu tworzenia.

Grupowa praca uczniów ma za zadanie zintegrować ich wokół powstającej pracy, wytworu, projektu, wypowiedzi. Na pierwszy plan wysuwają się tu cele wychowawcze związane z umiejętnością współdziałania, planowania, projektowania i dochodzenia do kompromisu.

Zbiorowa forma odbioru treści edukacyjnych łączy zespół klasowy, uzupełnia, wzbogaca uczniów o doświadczenia twórcze, odkrycia, wypowiedzi innych przedstawicieli danej grupy.

Zajęcia edukacyjne mogą odbywać się:

- w sali lekcyjnej wyposażonej w komputery lub pracowni komputerowej,
- w plenerze,
- w obiektach zabytkowych regionu, skansenie sztuki ludowej,

- w muzeach na ekspozycjach stałych i czasowych (lekcje muzealne),
- w galeriach podczas zajęć o charakterze tradycyjnym i eksperymentalnym, co umożliwi uczniom kontakt z nowymi i najnowszymi tendencjami w sztuce.
- Środki i materiały dydaktyczne do realizacji programu

1. Podstawowe:

- podręcznik,
- zeszyt ćwiczeń,
- poradnik dla nauczyciela,
- dowolny wybrany przez nauczyciela materiał ilustracyjny odnoszący się do omawianych zagadnień plastycznych (reprodukcje dzieł sztuki w albumach, na slajdach, foliogramach lub płytach CD),
- wybrany słownik terminów plastycznych,
- materiały plastyczne dla uczniów do realizacji prac plastycznych w różnych popularnych technikach malarskich, rysunkowych, mieszanych, materiały do projektowania i wykonywania przestrzennych prac plastycznych.

2. Uzupełniające:

- zeszyt przedmiotowy,
- miejsce do stałego eksponowania prac uczniów,
- miejsce do gromadzenia i przechowywania prac uczniów,
- odtwarzacz wideo, DVD, np. do prezentowania filmów o sztuce,
- komputer, m.in. do prezentowania materiału ilustracyjnego, wykorzystywania programów edukacyjnych o sztuce, a także korzystania ze słownika lub encyklopedii multimedialnej,
- projektor multimedialny i laptop,
- kamera,
- aparat fotograficzny cyfrowy (ze względu na łatwy dostęp do zdjęć i możliwość dokonania obróbki w komputerze),
- aparat fotograficzny lub kamera wbudowana w telefon komórkowy,
- nietypowe materiały mogące posłużyć jako tworzywo do prac plastycznych (odpady, czyli zużyte opakowania z różnych materiałów, tektury, folie; materiały naturalne itp.),
- inne materiały wybrane przez nauczyciela.

V. Planowane osiągnięcia ucznia i propozycje ich oceny

A. Prognozowanie efektów nauczania i wychowania

- Uwrażliwienie na piękno, rozwinięcie wyobraźni pomysłowości, kreatywności podczas samodzielnej twórczości. WYROBIENIE UMIEJĘTNOŚCI POSŁUGIWANIA SIĘ WYOBRAŹNIĄ PŁASTYCZNĄ W RÓŻNYCH DZIEDZINACH ŻYCIA CODZIENNEGO I STOSOWANIA W NICH WIEDZY O PŁASTYCE.
- Wyposażenie uczniów w wiedzę teoretyczną i umiejętności praktyczne dotyczące sztuk plastycznych umożliwiające podjęcie nauki wiedzy o kulturze na następnym etapie edukacyjnym. Wyposażenie w umiejętności szukania źródeł wiedzy o sztukach wizualnych.
- Wyposażenie uczniów w wiedzę i umiejętności umożliwiające świadome uczestnictwo w kulturze, aktywny, krytyczny – bezpośredni i pośredni – odbiór sztuki. Wartościowanie zjawisk artystycznych, umiejętność odróżniania obiektywnych wartości dzieł od indywidualnych upodobań i mody.
- Wyposażenie uczniów w podstawową wiedzę dotyczącą plastyki i umiejętności praktyczne umożliwiające samodzielną amatorską twórczość plastyczną, prezentowanie swojej postawy, wrażliwości artystycznej, właściwe spędzanie wolnego czasu ze szczególnym uwzględnieniem terapeutycznej roli sztuki, pozbywania się negatywnych emocji podczas działań plastycznych. Prezentowanie aktywnej, twórczej postawy, kreatywność.
- Wyposażenie uczniów w umiejętności odczytywania różnorodnych komunikatów zawartych w dziełach różnych epok oraz samodzielnego nadawania ich we własnych przedsięwzięciach.
- Wyposażenie uczniów w wiedzę i umiejętności praktyczne pozwalające na zauważanie różnych form plastyki w życiu codziennym, jej związków z innymi dziedzinami i związane z tym świadome kształtowanie najbliższego oraz dalszego otoczenia poprzez dążenie do osiągnięcia w nim piękna i harmonii. Umiejętność stosowania wiedzy o plastyce w innych dziedzinach życia.
- Wyposażenie uczniów zdolnych w wiedzę o sztuce i praktyczne umiejętności plastyczne pozwalające na podjęcie nauki w szkołach, klasach o profilu plastycznym i artystycznym poprzez podejmowanie dodatkowych działań edukacyjnych w ramach konsultacji lub zajęć pozalekcyjnych..

B. Zasady, metody i kryteria oceny osiągnięć ucznia

Przedmiotowy system oceniania powinien stanowić całościowy system analizy i weryfikacji pracy nauczyciela oraz ucznia pod kątem:

- stopnia przyswojenia wiedzy przez uczniów, ich praktycznej aktywności twórczej,
- umiejętność formułowania przez uczniów wypowiedzi werbalnej i samodzielnej działalności artystycznej oraz dokonywania prób analizy dzieł, oceny własnej twórczości, a także zawartego w nich przekazu kulturowego,
- motywacji uczniów do pracy rozumianej jako wypadkowa ich zaangażowania, naturalnych zdolności oraz systematyczności i obowiązkowości w realizacji zadań.

Przedmiotowy system oceniania musi być zgodny z wewnątrzszkolnym systemem oceniania dla wszystkich przedmiotów nauczanych w danej szkole. Reguluje on m.in. procentowe wymagania przypisane do określonej

oceny, ilość nieprzygotowań przysługujących uczniowi podczas jednego semestru nauki, sposób i możliwość poprawiania ocen, minimalny czas potrzebny na przygotowanie pracy o dużej objętości, tryb zapowiadania sprawdzianów. Pozostałe zasady nauczyciel ustala sam i podaje uczniom na początku semestru lub roku szkolnego akcentując, co i w jaki sposób będzie oceniane, jakie postawy i działania będą promowane, jak traktowane będą uchybienia w realizacji obowiązków.

Ocenianie powinno być systematyczne, regularne. Właściwie stosowane – będzie odpowiednio motywować uczniów do pracy, stanie się wskazówką do dalszej pracy nauczyciela i jej ewaluacji.

Ocena ma przede wszystkim funkcję motywacyjną i informacyjną. Powinna być życzliwym opisem pracy ucznia zachęcającym do podejmowania dalszych wysiłków, podkreślającym pozytywne aspekty jego pracy. Ocena określa przede wszystkim to, co uczeń umie, potrafi, rozumie, przez co pozwala na jednoznaczne zdiagnozowanie braków w realizacji wymagań programowych. Ze względu na specyfikę przedmiotu, który dotyka sfery tak osobistej, jak samodzielna twórczość czy też doświadczanie przeżycia estetycznego, oceniając należy podkreślać dobre strony pracy, nie wyrokować zaś o cechach ucznia (np. zdolny, niezdolny), a jednocześnie stawiać wymagania tak, by nie doszło do obniżenia motywacji do podejmowania dalszej pracy. Pozwoli to nie zahamować aktywności młodzieży.

Ocenę twórczości i refleksji o dziełach plastycznych starajmy się indywidualizować, dążmy do unikania subiektywizmu w podejściu do działań uczniów, doceniajmy różnorodności rozwiązań plastycznych i wypowiedzi związanych z cechami osobowości ucznia, np. odwagą, nieśmiałością, temperamentem artystycznym, stylem, charakterem rysunku.

1. Ocenianie jako analiza poziomu umiejętności

W procesie oceniania zastanawiamy się, jakie korzyści edukacyjne uczeń wyniósł z lekcji, co w praktyce przedstawia się w określeniu poziomu umiejętności ucznia dotyczących przedmiotu nauczania, który uzyskał on po przeprowadzonych zajęciach (jednostce lekcyjnej lub cyklu lekcji).

W ten sposób przyjmujemy, że zakres podstawowy obejmuje umiejętności potrzebne do uzyskania przez ucznia oceny dopuszczającej i dostatecznej, ponadpodstawowy – dobrej i bardzo dobrej.

W systemie oceniania jako ocenę wyjściową przyjmujemy ocenę dobrą, ponieważ opisuje ona rozszerzony poziom opanowania treści programowych, który gwarantuje dobre podstawy kontynuowania nauki plastyki..

Przy właściwej realizacji i ewaluacji programu, stawianiu odpowiednich zadań, właściwym ich wyjaśnianiu, większość uczniów ma możliwość otrzymania oceny dobrej oraz ocen wyższych.

	Umiejętności	
przedmiot ocenianych umiejętności (co oceniamy?)	Zakres podstawowy	Zakres ponadpodstawowy
wiedza dotycząca historii sztuki i związanych z nimi tajemnic plastyki (wypowiedzi ustne, pisemne, ćwiczenia, prezentacje)	wypowiedzi odtwórcze – prosty opis dzieła, epoki, umiejętność podania jednego, kilku najbardziej typowych przykładów dzieł, określanie przybliżonego przedziału czasowego ich powstania;	wypowiedzi twórcze – rozbudowany opis, analiza, interpretacja dzieł, porównywanie dzieł różnych stylów, epok; podawanie wielu przykładów dzieł, umiejętność umiejscowienia ich w

	prostota, naiwność wypowiedzi na zadany temat	określonym czasie na tle kultury; formułowanie własnych opinii, wniosków na zadany temat; dojrzałe i rozbudowane wypowiedzi,
twórczość plastyczna, doskonalenie umiejętności manualnych, praktyczne zastosowanie pojęć języka plastyki (działania plastyczne o zróżnicowanym charakterze – tradycyjne i nawiązujące do sztuki współczesnej)	tworzenie pracy plastycznej bez określonego zamysłu z zachowaniem luźnych związków z tematem, uproszczona forma i technika zadania; słaby, przeciętny poziom plastyczny pracy wyrażony poprzez niekonsekwentne, często przypadkowe zastosowanie środków wyrazu artystycznego; niski poziom estetyki pracy, stereotypowe refleksje o świecie zawarte w pracy plastycznej; schematyczność, prostota, stosowanie rozwiązań typowych;	właściwe, konsekwentne, planowanie i realizowanie pracy plastycznej zgodnie z zadaniem, przemyślane zastosowanie odpowiednich środków wyrazu artystycznego przy zastosowaniu właściwej techniki, przyczyniające się do dobrego i bardzo dobrego poziomu pracy, estetyczne wykonanie zadania; dojrzałość refleksji o świecie w pracy plastycznej, oryginalność myślenia, wyobraźnia i pomysłowość widoczna w wykonywanych pracach i podejmowanych działaniach; prezentowanie twórczej, poszukującej postawy
wypowiedzi o charakterze mieszanym – łączące elementy historii sztuki i kultury (tworzenie, opracowywanie albumów, plansz, plakatów prezentacji multimedialnych, filmów dotyczących artystów, kierunków w sztuce, prace związane z realizacją ścieżek międzyprzedmiotowych zgodnie z zasadami kompozycji plastycznej)	prostota i przypadkowość połączenia form graficznych, treści i ilustracji (reprodukcji)	umiejętność oryginalnego, graficznego opracowania tekstu, ilustracji (reprodukcji), form graficznych w celu stworzenia pracy charakterze przekrojowym, umiejętność dokonywania wyboru najistotniejszych treści, ilustracji (reprodukcji), komponowania ich z elementami graficznymi,
postawa na lekcji, motywacja do pracy, aktywność, właściwe postawy społeczne w czasie lekcji (m. in. podejmowanie współpracy)	podejmowanie prostych działań koniecznych do wykonania zadania, bierność, realizowanie zadań w ograniczonym zakresie uwarunkowane słabym przygotowaniem do lekcji; podejmowanie ograniczonej współpracy przy realizacji zadań grupowych, zachowania utrudniające pełną współpracę i właściwy podział zadań w grupie; bierny odbiór sztuki w galerii, muzeum, niepełne przyswojenie właściwych form zachowań odpowiednich w trakcie bezpośredniego odbioru kultury w muzeach, galeriach, zabytkach, obiektach sakralnych; podejmowanie przypadkowych, wyrywkowych działań związanych z planowaniem promowania sztuki w najbliższym otoczeniu	podejmowanie aktywnego działania, zainteresowanie tematem, zaangażowanie w podjętą pracę niezależne od prezentowanych zdolności i umiejętności; dobre przygotowanie do lekcji; umiejętność właściwej współpracy, podziału zadań podczas realizacji prac grupowych; aktywny odbiór i wysoka kultura osobista, właściwe zachowanie podczas bezpośredniego kontaktu z dziełami sztuki w muzeach, galeriach i innych obiektach kultury; umiejętność określania, planowania i realizowania zadań związanych z promowaniem sztuki w najbliższym otoczeniu, znajomość zasad i zasięgu promocji sztuki w dużych galeriach i muzeach

2. Ocenianie jako analizowanie poziomu opanowania treści programowych

Zakres opanowanych treści programowych	
ocena niedostateczna	poziom opanowanych treści nie umożliwia podjęcia

	nauki na następnym etapie edukacyjnym
ocena dopuszczająca (opanowanie treści koniecznych)	przyswojenie prostych informacji, umiejętności i treści przydatnych życiowo umożliwiających realizację zadań życia codziennego nawiązujących do plastyki i kontynuację nauki na następnym stopniu edukacyjnym
ocena dostateczna (opanowanie treści podstawowych)	przyswojenie wybranych umiejętności i treści nauczania, wykorzystywanie ich w celu wykonania prostych zadań teoretycznych i ćwiczeń praktycznych o charakterze odtwórczym, stereotypowym i schematycznej formie
ocena dobra (opanowanie treści rozszerzonych)	przyswojenie szerszego zakresu praktycznych i teoretycznych treści programowych pozwalających na wykonywanie złożonych ćwiczeń praktycznych i teoretycznych, analizowanie poznawanych treści, przenoszenie wiedzy na inne dziedziny, zauważanie związków wiedzy teoretycznej z praktycznym działaniem i życiem codziennym, kształtowaniem otoczenia; duża aktywność twórcza
ocena bardzo dobra (opanowanie treści dopełniających)	pełna realizacja wymagań programowych oraz podstaw programowych; bardzo dobre przyswojenie treści teoretycznych, zauważanie związków i wpływu plastyki na różne dziedziny sztuki kultury; umiejętność stosowania poznanej wiedzy do wykonywania oryginalnych zadań twórczych, myślenie przekrojowe, analizowanie, wnioskowanie widoczne w realizowanych zadaniach teoretycznych i praktycznych; bardzo duża twórcza aktywność i zaangażowanie w podejmowaną pracę
ocena celująca (opanowanie treści wykraczających poza program)	wiedza, umiejętności praktyczne, zamiłowania artystyczne przewyższające zakres pełnej realizacji programu, a tym samym podstaw programowych; zauważanie złożonych związków kulturowych plastyki z innymi dziedzinami sztuki, nauki, kultury; świadomość wpływu sztuki na rzeczywistość; realizacja prac konkursowych; motywacja i dojrzałość podejścia do nauki plastyki przewyższająca wymagania edukacyjne przewidziane dla młodzieży na tym etapie edukacyjnym; postawa twórcza, aktywna, poszukująca

PRACA Z UCZNIEM

O

SZCZEGÓLNYCH POTRZEBACH EDUKACYJNYCH

Nauczyciel zobowiązany jest do zapoznania się z treścią opinii z poradni psychologiczno-pedagogicznej oraz orzeczeniami dostarczonymi do szkoły. Poprzez odpowiednie działania zgodne z zaleceniami dostosowuje wymagania edukacyjne do indywidualnych potrzeb ucznia tak by umożliwić mu osiągnięcie sukcesu i rozwoju emocjonalnego i społecznego.

Odbywa się to m.in. poprzez:

- wydłużanie czasu sprawdzania wiedzy różnych form pisanych

- stosowanie różnych zachęt, wyjaśnień, podpowiedzi
- ćwiczenia w rozumieniu tekstów czytanych
- ocenianie stopnia zrozumienia tekstu poprzez uzupełnianie kart pracy (tekst z lukami, zdania typu prawda czy fałsz, dokańczanie zdań)
- utrwalanie i powtarzanie materiału na początku i końcu lekcji
- dostrzeganie nawet niewielkich postępów w nauce, wkładu pracy, zaangażowania w lekcję
- zachęcanie do poprawy lub uzupełniania braków, zaległości na zajęciach dodatkowych

Podstawowym celem dostosowania wymagań jest wyrównanie szans edukacyjnych uczniów oraz zapobieganie wtórnym zaburzeniom sfery emocjonalno-motywacyjnej.

Wymagania edukacyjne – są oczekiwanymi przez nauczyciela osiągnięciami ucznia, formułowanymi przez niego w oparciu o realizowany program nauczania.

Zróżnicowane potrzeby edukacyjne uczniów, zróżnicowane możliwości i oczekiwania są główną przyczyną określania wymagań edukacyjnych.

Określając wymagania, nauczyciel dokonuje ostatecznej selekcji elementów treści nauczania – projektuje wymagania edukacyjne.

Wykorzystując wymagania programowe (założone osiągnięcia) do formułowania wymagań edukacyjnych, nauczyciel powinien je tak urealnić i skorygować, aby uwzględniały możliwości i ograniczenia, a więc: dysfunkcje oraz mocne strony rozwoju i funkcjonowania dziecka.

Wymagania te powinny być dostosowane do indywidualnych potrzeb edukacyjnych i rozwojowych oraz możliwości psychofizycznych ucznia, w każdym czasie – zaraz po uzyskaniu przez nauczyciela informacji, że uczeń posiada opinię, orzeczenie lub jest objęty pomocą psychologiczno-pedagogiczną w szkole.

Wymagania dla tych uczniów muszą być określone także na poszczególne stopnie (oceny) szkolne.

Obszary dostosowania obejmują:

- warunki procesu edukacyjnego, tj zasady, metody, formy, środki dydaktyczne,
- zewnętrzną organizację nauczania (np. posadzenie ucznia słabosłyszącego w pierwszej ławce),
- warunki sprawdzania poziomu wiedzy i umiejętności (metody i formy sprawdzania i kryteria oceniania).

Dostosowanie wymagań:

- powinno dotyczyć głównie form i metod pracy z uczniem, zdecydowanie rzadziej treści nauczania,
- nie może polegać na takiej zmianie treści nauczania, która powoduje obniżanie wymagań wobec uczniów z normą intelektualną,
- nie oznacza pomijania haseł programowych, tylko ewentualne realizowanie ich na poziomie wymagań koniecznych lub podstawowych,
- nie może prowadzić do zejścia poniżej podstawy programowej, a zakres wiedzy i umiejętności powinien dać szansę uczniowi na sprostanie wymaganiom kolejnego etapu edukacyjnego.

W przepisach jest mowa o dostosowaniu wymagań do psychofizycznych możliwości ucznia, a nie o ich obniżeniu.

W Rozporządzeniu MEN z dnia 17 listopada 2010 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych zdefiniowane zostało pojęcie specyficznych trudności w uczeniu się: specyficzne trudności w uczeniu się odnoszą się do uczniów w normie intelektualnej, którzy mają trudności w przyswajaniu treści nauczania wynikające ze specyfiki ich funkcjonowania percepcyjno-motorycznego i poznawczego, nieuwarunkowane schorzeniami neurologicznymi.

Za specyficzne trudności w uczeniu się uważa się dysleksję rozwojową – opisany w latach sześćdziesiątych syndrom zaburzeń obejmujący trudności w czytaniu i pisaniu. Prof. M. Bogdanowicz wprowadziła pojęcia opisujące ich formy:

- dysleksja rozwojowa: izolowane trudności w czytaniu, bez towarzyszących im innych zaburzeń rozwoju umiejętności szkolnych,

- dysgrafia: trudności w opanowaniu kształtnego, czytelnego pisma o zadowalającym poziomie graficznym,
- dysortografia: trudności w opanowaniu poprawnej pisowni, zgodnej z regułami ortograficznymi danego języka.

Dziś poradnie psychologiczno-pedagogiczne opisują również inne specyficzne trudności uczniów w uczeniu się:

- dyskalkulia: specyficzne zaburzenia umiejętności arytmetycznych,
- zespół Aspergera: łagodniejsze przypadki autyzmu związane z zaburzeniami funkcjonowania,
- zespół ADHD: nadpobudliwość psychoruchowa.

Uczniowie z tych grup należą do uczniów o specjalnych potrzebach.

Dostosowanie wymagań edukacyjnych z plastyki w praktyce

Uczniowie z dysleksją rozwojową, dysortografią, dysgrafią i dyskalkulią

Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych:

- zawsze uwzględniać trudności ucznia,
- w miarę możliwości pomagać, wspierać, dodatkowo instruować, naprowadzać, pokazywać na przykładzie,
- dzielić dane zadanie na etapy i zachęcać do wykonywania małutkimi krokami,
- nie zmuszać do wykonywania ćwiczeń sprawiających uczniowi trudności,
- dawać więcej czasu na opanowanie danej umiejętności, cierpliwie udzielać instruktażu,
- nie krytykować, nie oceniać negatywnie wobec klasy,
- doceniać chęć pokonywania trudności, wysiłek, wytrwałość i samodzielność w działaniu,
- doceniać ład w miejscu pracy i porządek w działaniu,
- zadanie dostosować do możliwości percepcyjnych ucznia, np. zezwolić na wykonanie modelu w większym formacie,
- pozostawić więcej czasu na wykonanie pracy,
- krótko i prosto formułować polecenia – upewnić się, czy uczeń je zrozumiał,
- pomagać w mierzeniu i liczeniu,
- uwzględniać błędy wynikające z rewersji (6 i 9) i inwersji (89 i 98),
- często uczeń z dysleksją ma trudności z orientacją w schemacie ciała i przestrzeni; ma to znaczenie w rozpoznawaniu np. lewego i prawego kierunku.

Zalecane metody pracy:

1. Metody asymilacji i wiedzy – oparte na aktywności poznawczej, (pogadanka, dyskusja, wykład, praca z książką).
2. Metody waloryzacyjne zwane też eksponującymi – powodują one aktywność emocjonalno-artystyczną ucznia. Zaletą tych metod jest umożliwienie uczniom uczestnictwa w różnych działaniach o odpowiednio eksponowanych wartościach społecznych, moralnych, estetycznych czy naukowych. Polegają na stwarzaniu sytuacji, w których uczniowie poznają systemy wartości.
3. Metody praktyczne – cechuje je aktywność typu: wykorzystując posiadaną wiedzę, zmieniając rzeczywistość, uczeń zmienia samego siebie. Kształtuje swój stosunek do pracy, swoje przekonania i postawy, swoją osobowość. Metody praktyczne dzielą się na dwie grupy: pierwsza obejmuje ćwiczenia, druga służy realizacji zadań wytwórczych. Ćwiczenie jest wielokrotnym wykonywaniem określonej czynności dla nabycia i uzyskania wprawy intelektualnej i praktycznej. Ćwiczenia mają wykształcić umiejętności i nawyki niezbędne przy wykonywaniu różnych prac. Realizację zadań wytwórczych cechuje przewaga aktywności praktycznej mającej na celu uświadomienie, czemu ćwiczenie ma służyć, oraz uświadomienie reguł działania i kolejności ich wdrażania. Zadania wytwórcze znakomicie można wykorzystać w ćwiczeniach usprawniających motorykę rąk.
4. Metody aktywizujące – rozwijają zainteresowania, kształtują umiejętność pracy w zespole, pobudzają myślenie twórcze, wzbogacają słownik ucznia. Sprawdzają się szczególnie w pracy z uczniami

dyslektycznymi. Atrakcyjna i urozmaicona forma ćwiczeń zachęca ucznia do pracy nad problemem. Wdraża go do samodzielności.

Ocenianie

Nauczyciele nie mają wyboru; dysleksja nie daje podstaw do obniżenia wymagań jakościowych, dotyczy ona bowiem uczniów z co najmniej przeciętną sprawnością intelektualną.

Należy natomiast:

- podczas oceniania brać przede wszystkim pod uwagę stosunek ucznia do przedmiotu, jego chęci, wysiłek, przygotowanie do zajęć, niezbędne pomoce itp.,
- włączać do rywalizacji tylko tam, gdzie uczeń ma szansę,
- przestrzegać zasady: oceniania sukcesów, a nie porażek ucznia.

Uczniowie z inteligencją niższą niż przeciętna

Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych:

- zapewnienie większej ilości ćwiczeń, aby uczeń opanował daną sprawność (w razie potrzeby zwolnienie z wykonania ćwiczeń przerastających możliwości ruchowe ucznia),
- wielokrotne tłumaczenie i wyjaśnianie zasad i reguł,
- podpowiadanie tematu pracy technicznej, częste podchodzenie do ucznia, ukierunkowywanie go w działaniu,
- zwracanie w ocenianiu większej uwagi na wysiłek włożony w wykonanie zadania niż jego ostateczny efekt,
- unikanie pytań problemowych,
- wolniejsze tempo pracy,
- odrębne instruowanie ucznia,
- częste odwoływanie się do konkretnego przykładu,
- pozostawianie więcej czasu na utrwalenie wiedzy czy umiejętności,
- przerabianie niewielkich partii materiału i o mniejszym stopniu trudności.

Zalecane metody pracy:

1. Metody asymilacji i wiedzy
2. Metody praktyczne

Ocenianie

Jeśli dostosujemy wymagania edukacyjne do indywidualnych potrzeb ucznia pod względem formy (tam, gdzie to wystarcza) lub formy i treści (tam, gdzie to konieczne), to oceniać należy go według obowiązujących kryteriów. Wskazane jest jednak, aby zwracać większą uwagę na własny wkład pracy, wysiłek włożony w wykonanie zadania niż jego ostateczny efekt. Szczególnie liberalnie należy oceniać wytwory artystyczne ucznia, ponieważ jest to efekt pracy wynikający z jego specyficznych zdolności.

Uczeń z ADHD

Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych:

- wyznaczanie uczniom konkretnego celu i dzielenie zadań na mniejsze, możliwe do zrealizowania, etapy,
- pomaganie uczniowi w skupieniu się na wykonywaniu jednej czynności,
- wydawanie jasno sprecyzowanych poleceń (na raz tylko jedno polecenie),
- ułatwianie wykonania zadań poprzez dzielenie ich na mniejsze zadania cząstkowe,
- zadawanie małych partii materiału,
- sprawdzanie stopnia zrozumienia wprowadzonego materiału,
- zmniejszanie materiału przepisywanego z tablicy do zeszytu; nauczyciel może np. przygotowywać obszernie informacje związane z tematem, które uczniowie wpinają do segregatora A4 po odbiciu na szkolnym ksero; może także dostarczyć je uczniom jako materiały szkoleniowe do lekcji w postaci plików na płycie CD lub pendrive,

- pobudzanie zainteresowań ucznia, angażowanie w bardzo konkretne działania,
- zachęcanie do zadawania pytań,
- formułowanie informacji dotyczących pracy domowej w sposób jasny i przejrzysty.

Ocenianie według wymagań programowych.

Uczeń z Aspergerem

Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych:

- stosować stały schemat prowadzenia zajęć lekcyjnych,
- w miarę możliwości pomagać, wspierać, dodatkowo instruować, naprowadzać, pokazywać na przykładzie,
- przedstawiać jak najwięcej informacji w formie graficznej,
- udzielać wskazówek podczas odpowiedzi ustnych ucznia,
- skupić uwagę dziecka na wykonywanym zadaniu, nie zostawiać wolnego czasu między zadaniami,
- minimalizować ilość bodźców zewnętrznych (słuchowo-wzrokowych),
- miejsce pracy ucznia musi zawierać tylko niezbędne narzędzia i przedmioty.

Ocenianie

Nie obniżać ocen przedmiotowych i ocen z zachowania z powodu objawów typowych dla zespołu Aspergera.

Uczeń zdolny

Zdefiniowanie pojęcia „dziecko zdolne” nie jest łatwe, ponieważ różnego rodzaju zdolności są trudno mierzalne. Pamiętać należy, że poziom rozwoju umiejętności jest wyznaczony nie tylko przez zdolności, ale i poprzez własną pracę. Uzdolnione dzieci mogą rozwinąć się jedynie wówczas, gdy zajęciom towarzyszy wysoki poziom twórczości, pomysłowości i wysoka motywacja do działania. Głównym celem kształcenia uczniów uzdolnionych jest poszerzanie i pogłębianie wiedzy z danej dziedziny.

Formy organizacyjne wspierania ucznia zdolnego

Spośród kilku form organizacyjnych wspierania ucznia zdolnego, na szczególną uwagę zasługuje kształcenie wielopoziomowe, polegające na różnicowaniu poziomu trudności materiału (indywidualizacja kształcenia). Jego zaletą jest też to, że może być stosowane z powodzeniem w zwykłych klasach szkolnych.

W kształceniu wielopoziomowym należy szczególną uwagę zwrócić na:

- różnicowanie zakresu treści kształcenia,
- różnicowanie stopnia trudności,
- odpowiedni dobór strategii kształcenia (proces, metody, środki, formy).

Kształtowanie myślenia i działania twórczego uczniów zdolnych

Istotną rolą nauczyciela jest rozwijanie u ucznia tych cech osobowości, które uznaje się za szczególnie potrzebne w procesie myślenia twórczego.

Poniżej przykłady kilku zasad rozwijania myślenia twórczego uczniów:

- stwarzanie sytuacji wymagających twórczego myślenia,
- zapewnianie i udostępnianie środków do realizacji pomysłów,
- nie narzucanie sztywnych schematów,
- docenianie twórczego myślenia,
- uczenie sposobów systematycznej oceny każdego pomysłu,
- rozwijanie konstruktywnego krytycyzmu,
- dbanie o okresy zarówno aktywności, jak i spokoju,
- kultywowanie i wzmacnianie w klasie atmosfery twórczej,
- wychowywanie ludzi o śmiałym i otwartym umyśle.

Metody i formy pracy z uczniem zdolnym

W pracy z uczniem zdolnym każda metoda może być stosowana z pozytywnym skutkiem, pod warunkiem eksponowanie jej największych zalet.

Na zajęciach technicznych szczególnie przydatne są:

- projektowanie – pozwala uczniom przewidywać wygląd modelu,
- modelowanie – pobudza działalność uczniów zarówno w sferze teorii, jak i praktyki,
- nauczanie problemowe – pozwala na wykorzystanie rozwiązania jednego problemu do tworzenia i rozwiązywania innych,
- zajęcia praktyczne – uczeń wykazuje się tworzeniem różnych koncepcji rozwiązań, bierze udział w planowaniu, ocenie wyników, samoocenie,
- zajęcia laboratoryjne – stanowią znaczący krok na drodze upodabniania nauczania-uczenia się do naukowego poznawania świata; stanowi etap w procesie rozwiązywania problemów,
- eksperyment – pozwala poznać obiekty techniczne (rzeczy, zjawiska, procesy) oraz związki i zależności między nimi; pozwala też na poszukiwanie optymalnych danych dla konkretnego działania technicznego,
- pokaz – w pracy z uczniem zdolnym pełni rolę eksponującą i inspirującą,
- opis – u uczniów zdolnych ma wyzwolić wyobraźnię i zastąpić im demonstrację omawianego obiektu

- pogadanka – uczy samodzielnego i prawidłowego pod względem logicznym myślenia ucznia sterowanego przez nauczyciela,
- gry dydaktyczne – rozwijają sprawność instrumentalną i kierunkową,
- metody aktywizujące.

Oprócz stosowania zasad rozwijania myślenia twórczego, metod pracy z uczniem zdolnym, konieczne jest stosowanie przez nauczyciela zróżnicowanych form pracy:

- praca indywidualna – rozmowa z uczniem, zadawanie prac dodatkowych, asystowanie nauczycielowi na lekcji,
- projekt – dłuższa forma umożliwiająca przeprowadzenie badań i analizy ciekawego zadania,
- konkurs – uczniowi zdolnemu powierza się rolę kapitana drużyny albo uczeń sam przygotowuje konkurs,
- liga zadaniowa – cotygodniowa lista zadań do samodzielnego rozwiązania,
- praca w grupach – uczeń zdolny pełni ważną rolę aktywnego uczestnika,
- praca indywidualna – rozmowa z uczniem, zadawanie prac dodatkowych, asystowanie nauczycielowi na lekcji,
- przydzielanie trudniejszych zadań podczas pracy grupowej lub indywidualnej, przydzielanie specjalnych ról (asystent, lider),
- stwarzanie sytuacji wyboru zadań, ćwiczeń o większej skali trudności lub prac dodatkowych,
- prowadzenie fragmentów lekcji,
- praca pozalekcyjna,
- zachęcanie do czytania literatury fachowej,
- realizacja indywidualnych programów z jednego lub kilku przedmiotów,
- udział w wykładach, odczytach i zajęciach organizowanych przez wyższe uczelnie,
- spotkania z ciekawymi osobami ze świata nauki,
- kontaktowanie się z osobami lub instytucjami wspierającymi rozwój ucznia zdolnego.

Narzędzia pomiaru osiągnięć uczniów

Pomiar osiągnięć ucznia odbywać się będzie za pomocą następujących narzędzi:

Prac sprawdzianów (pytania ogólne obejmujące konkretną, lub obszerną tematykę realizowaną wcześniej na lekcjach),

Testów pisemnych z zadaniami:

- otwartymi (krótkie odpowiedzi, teksty z luką),
- zamkniętymi (na dobieranie, wielokrotnego wyboru, prawda – fałsz).

Kartkówki (krótkich sprawdzianów) obejmujących treści z ostatnich trzech tematów lekcji.

Odpowiedzi ustnych – polegających na sprawdzeniu umiejętności ucznia w zakresie rozumienia problemu, związków przyczynowo – skutkowych, postaw i przekonań.

Prac domowych.

Aktywności ucznia na lekcji (uczestnictwo ucznia w procesie dydaktycznym).

Pracy w grupach (uwzględniającej samoocenę ucznia).

Prac długoterminowych (np. projektu indywidualnego lub grupowego, teczka tematyczna - portfolio, sprawozdania z przeczytanej książki)

9. Aktywności dodatkowej (śpiewanie dodatkowych utworów)

10. Uczestnictwa w konkursach ,przeeglądach i festiwalach

11. Projektu edukacyjnego (jeśli uczeń wybierze tematykę muzyczną zawartą w podstawie programowej z plastyki)

Sposób wystawiania oceny śródrocznej lub rocznej

Obowiązkowe wyposażenie ucznia na zajęciach: Podręcznik i zeszyt przedmiotowy formatu A-5 (mały) w kratkę, przybory do pisania: pióro+ ołówek, gumka, kredki, temperówka, linijka. W zależności od planowanych zadań wytwórczych uczniowie przynoszą na zajęcia niezbędne materiały i sprzęt konieczne do pracy na lekcji, które nauczyciel podaje w zeszycie przedmiotowym z niezbędnym wyprzedzeniem.

Obszary oceniania

Ocenianiu podlegają :

- wiadomości i umiejętności
- kartkówki i sprawdziany
- stosowanie wiedzy przedmiotowej w sytuacjach wytwórczych
- aktywność
- praca w grupie
- zachowania i postawy

Skala ocen: Oceny bieżące , śródroczne , roczne i końcoworoczne ustala się w stopniach wg następującej skali:

- (6) celujący
- (5) bardzo dobry
- (4) dobry
- (3) dostateczny
- (2) dopuszczający
- (1) niedostateczny

Przy ocenach bieżących dopuszcza się stosowanie znaku (+) lub (-)

Wymagania procentowe na poszczególne oceny : **OCENA**

Bardzo dobry

**ODSETEK
PUNKTÓW**

86% - 100%

Dobry	75% - 85%
Dostateczny	60% - 74%
Dopuszczający	40% - 59%
Niedostateczny	0% - 39%

Uczeń, który otrzyma nagrodę lub tytuł laureata w konkursie plastycznym o zasięgu wojewódzkim otrzymuje celującą ocenę śródroczną lub roczną.

Wymagania na poszczególne oceny:

celujący – uczeń powinien przejawiać szczególne zainteresowanie sztukami plastycznymi oraz talent, a także wykazywać dużą znajomość treści nadprogramowych oraz zaangażowanie i twórczą inicjatywę w działaniach grupowych. Ponadto bierze udział w szkolnych i pozaszkolnych konkursach plastycznych (min. 3) i odnosi w nich sukcesy oraz aktywnie uczestniczy w życiu kulturalnym szkoły i regionu. Twórczo posługuje się różnymi środkami plastycznymi i eksperymentuje z technikami plastycznymi. Potrafi wymienić wybitnych twórców polskich i zagranicznych oraz podać przykłady ich twórczości. Uczeń analizuje i interpretuje dowolne dzieła sztuki oraz uzasadnia ich wartość artystyczną.

bardzo dobry – uczeń powinien opanować i wykorzystywać w praktyce wszystkie określone w programie wiadomości i umiejętności. Ponadto bierze udział w dyskusjach na temat sztuk plastycznych i potrafi uzasadnić swoje zdanie. Korzysta z różnorodnych źródeł informacji w przygotowywaniu dodatkowych wiadomości, a także uczestniczy w działaniach plastycznych na terenie szkoły i poza nią, wykazuje się zaangażowaniem i pomysłowością. Umiejętnie posługuje się środkami plastycznymi i dobiera technikę do tematu pracy. Podaje też nazwiska wybitnych artystów w Polsce i na świecie. Analizuje i porównuje dzieła sztuki oraz wyraża własne opinie na ich temat.

dobry – uczeń potrafi wykorzystać w praktyce zdobytą wiedzę i umiejętności. Zawsze przynosi na lekcje potrzebne materiały i dba o estetykę swojego miejsca pracy. Ponadto prawidłowo posługuje się terminologią plastyczną i samodzielnie rozwiązuje typowe problemy. Przejawia aktywność w działaniach indywidualnych i grupowych, wkłada dużo wysiłku w wykonywane zadania i systematycznie pracuje na lekcjach. Świadomie wykorzystuje środki plastyczne i stosuje różnorodne, nietypowe techniki plastyczne. Wymienia też nazwiska kilku twórców polskich i zagranicznych. Samodzielnie próbuje analizować i porównywać wybrane dzieła sztuki oraz wyrażać własne opinie na ich temat.

dostateczny – uczeń powinien przyswoić podstawowe wiadomości oraz najprostsze umiejętności. Bardzo rzadko jest nieprzygotowany do lekcji, stara się utrzymać porządek w miejscu pracy i oddaje większość zadanych prac praktycznych. Posługuje się wybranymi środkami wyrazu i stosuje typowe, proste techniki plastyczne. Uczeń powinien samodzielnie wykonywać łatwe ćwiczenia i uczestniczyć w zabawach, a także współpracować w grupie i podejmować próby twórczości plastycznej. Umie podać nazwiska kilku wybitnych polskich twórców.

dopuszczający – uczeń powinien być przygotowany do większości lekcji (przynosić potrzebne materiały) oraz z pomocą nauczyciela wykonywać proste ćwiczenia, uczestniczyć w zabawach, wyjaśniać najważniejsze terminy. Potrafi również wymienić kilku wybitnych polskich artystów.

niedostateczny – uczeń nie opanował podstawowych wiadomości i umiejętności z zakresu przedmiotu. Nie uczestniczy w lekcji i nie jest przygotowywany do zajęć. Nie odrabia zadanych prac domowych. Świadomie lekceważy podstawowe obowiązki szkolne.

Dla uczniów posiadających opinię Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej kryteria oceniania są dostosowane do ich poziomu umiejętności i możliwości.

Dostosowanie wymagań dla uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych Wymagania dostosowuje się dla uczniów indywidualnie na podstawie konkretnej opinii z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej. Słaba technika i tempo czytania, rzutu na ogólne zrozumienie tekstów i poleceń wobec czego nauczyciel wydłuża się czas przeznaczony na przyswojenie modułów tematycznych, na udzielenie odpowiedzi ustnych, pozwala pisać sprawdzian w czasie dłuższym od pozostałych uczniów, dodatkowo wyjaśnia i nakierowuje na prawidłowy tok myślenia. Ilość błędów ortograficznych nie wpływa w żaden sposób na końcową ocenę ze sprawdzianów, czy kartkówki i ocenę z prowadzenia zeszytu. W indywidualnych, uzasadnionych przypadkach dopuszcza się, by na sprawdzianie uczeń wybrał sobie z gotowego zestawu połowę zadań (te, które są dla niego najłatwiejsze). Nauczyciel wydłuża uczniowi z dysfunkcjami czas potrzebny na poprawę oceny ze sprawdzianu. Dopuszcza się możliwość ustnego odpytywania podczas konsultacji indywidualnych.

Sposoby sprawdzania wiedzy i umiejętności uczniów:

Obowiązuje skala ocen od 1 do 6.

Uczeń otrzymuje oceny za:

- formy pisemne sprawdzające wiedzę
 - formy ustne: odpowiedzi, prezentacja
 - formy praktyczne: prace wytwórcze (indywidualne, zespołowe), ćwiczenia praktyczne – ocena pracy finalnej
 - obserwacja pracy uczniów (na lekcji z działaniami wytwórczymi)
 - zeszyt przedmiotowy · aktywność na zajęciach – system znaków + lub – (3 znaki + to bdb, 3 znaki – to ndst.)
 - zachowanie i postawa
- system znaków + lub – (3 znaki + to bdb, 3 znaki – to ndst.)

Zasady zgłaszania nieprzygotowania do lekcji: Uczeń może zgłosić brak obowiązkowego wyposażenia lub przygotowania do zajęć nie podając przyczyny 3 razy w semestrze. Trzeci raz oznacza „-”, czwarty raz bieżącą oceną nast.. Brak przygotowania spowodowany dłuższą nieobecnością rozpatruje się indywidualnie.

Sposoby korygowania niepowodzeń szkolnych:

Zasady poprawiania ocen bieżących: Uczeń może poprawić wyłącznie ocenę niedostateczną. Na poprawienie oceny ma 7 dni od momentu jej otrzymania. Poprawa odbywa się na konsultacjach indywidualnych po wcześniejszym umówieniu z nauczycielem jej warunków.

Zasady poprawiania ocen śródrocznych i końcoworocznych: W przypadku, gdy uczeń wywiązywał się pilnie i terminowo ze wszystkich zobowiązań bez większych efektów przekładających się na wysokie oceny może ubiegać się o jej podwyższenie zgodnie ze statutem szkoły.

Informacje o postępach ucznia są jawne i odnotowane w dzienniku klasowym.

Czas trwania i forma egzaminów i sprawdzianu wiedzy i umiejętności.

1. Egzamin klasyfikacyjny :

- a) czas trwania – 45 minut
- b) formy odpowiedzi:
 - część pisemna składa się z zadań otwartych i z zadań zamkniętych- 30 minut
 - część ustna – 15 minut
- c) zestaw zadań uwzględnia treści i umiejętności ze wszystkich poziomów wymagań na poszczególne oceny w danym roku szkolnym.

2. Egzamin poprawkowy

- a) czas trwania – 45 minut
- b) formy odpowiedzi:
 - część pisemna składa się z zadań otwartych i z zadań zamkniętych- 30 minut
 - część ustna - 15 minut
- c) uczeń otrzymuje jeden zestaw zadań, który uwzględnia treści i umiejętności ze wszystkich poziomów wymagań na poszczególne oceny w danym roku szkolnym.

3. Sprawdzian wiedzy i umiejętności

- a) czas trwania – 45 minut
- b) formy odpowiedzi:
 - część pisemna składała: z zadań otwartych i z zadań zamkniętych- 30 minut
 - część ustna - 15 minut
- c) uczeń otrzymuje jeden zestaw zadań, który zawiera wymagania edukacyjne na ocenę o stopień wyższą od uzyskanej.

4. Uczniowie z orzeczeniami poradni psychologiczno – pedagogicznej otrzymują zadania egzaminacyjne, w których uwzględniono zalecenia poradni.

5. Na wniosek ucznia lub rodzica (opiekuna prawnego), dokumentacja z odpowiedniego egzaminu lub sprawdzianu zostanie udostępniona do wglądu.

Sposoby gromadzenia informacji o osiągnięciach uczniów.

Wszelkie prace pisemne (prace klasowe, testy, sprawdziany, albumy, itp.) będą przechowywane przez nauczyciela do 30 października następnego roku szkolnego. Wszelkie prace pisemne będą udostępniane do wglądu uczniom i ich rodzicom (prawnym opiekunom), natomiast nie zostaną im oddane.

Sposoby ewaluacji przedmiotowego systemu oceniania.

Przynajmniej raz w roku szkolnym nauczyciel w wybranej klasie dokona ewaluacji przedmiotowego systemu oceniania, przy pomocy jednej z następujących metod:

- analizy wyników nauczania,
- analizy wypowiedzi rodziców i uczniów,

- ankiety,

Fakt przeprowadzenia tej czynności zostanie odnotowany w dzienniku lekcyjnym. Po analizie wyników z ewaluacji nauczyciel opracuje wnioski i rekomendacje potrzebne do dalszej pracy celem podniesienia wyników kształcenia.

Zestaw dokumentów obowiązujących nauczyciela plastyki

Nauczyciel dysponuje następującym zestawem dokumentów:

- podstawą programową z plastyki
- wymaganiami na poszczególne oceny,
- wymaganiami na poszczególne oceny dla uczniów z orzeczeniami z poradni psychologiczno – pedagogicznej,
- rozkładem materiału nauczania,
- Statutem Szkoły
- Przedmiotowymi Zasadami Oceniania.

Jeden komplet dokumentów obowiązujących nauczyciela zajęć technicznych będzie złożony w bibliotece szkolnej.